

NAŠA SLOGA

POUČNI, GOSPODARSKI I POLITIČNI LIST.

„Sloga naša male stvari, a našega sve pokriva“ Mar. Fed.

— Uredništvo i odpravništvo nalazi se: VIA TORFENTE br. 12. —

Prepodplani se dopisi ne tiskaju. Prispjela se pisma tiskaju po 5 vrb. svaki redak. Oglasi od 8 redaka stoje 60 novč. za svaki redak 5 novč. I u slučaju opozivanja na pogodbe za upravom. Novci se šalju poštom najprije (javnom poštom) imo, prozima i najbližu poštu valja doći oznaditi. Komu list ne dođe na vrijeme, mora to javi odpravničtvu u otvorenu pismu, za koja se na plaću poštarine, ako se izvana naplate i reklamacije. Dopisi se ne vrađaju ako se ne ukazuju. — **NAŠA SLOGA** tiskali svakog četvrtka na zlatom arku. Novci i pisma šalju se na uredništvo ili odpravništvo. Najbližegoviti listovi se ne primaju. — Prodajna a poštalinom stoje 5 for., za tojake 3 for. na godinu. Razmjerno fr. 60112 za god. Izvan carine vile poštarina. Pa malo 1 br. 5 vrb.

Ministarske krize

Prvija valjda ovo slušaj otkad postoji kod nas dualizam, što su nastali u obujih polah države istodobno ministarske krize. Koli u Beču toli u Pešti, bijahu prošlog godišta ministarske stolice silno uzdirmane, pa ako se i je ponešto sloga bura u jednom i drugom glavnom gradu, nije ipak pravo odstranjen kamen smutnje, koji bi mogao prvom sgodom nanovo uzdrmati a možda i polomiti ministarske stolice.

Da vidimo u kratko koji li bijaše razlog ministarskoj krizi u Ois-i Transilvaniji.

Kako je poznato, imado se ovo godine ponoviti nagodba između Austrije i Ugarske. Obje vlado dogovorilo se jur u glavnih pitanjih nagodba a sabori u Beču i Pešti imali su o tom kazati posljednju riječ. U carevinskom vjeću došlo je na dnevni red pitanje o carini (daci) za petrolej. Poljski zastupnici izjavili su jednoglasno, da se ne mogu zadovoljiti sa toli nizko carinom, udarom na petrolej, koji se uvuče u Austro-ugarsku, jer da nomože radi toli nizko carinu konkudirati domaći t. j. galicijski petrolej sa tuđim.

Buduć ikako u Galiciji bogata vrola petroleja, koja dostaju, da svu monarkiju obkruže svjetovom, udarona je na tuđi petrolej carinom, i to: na čisti (rafinovani) petrolej 10 for. u zlatu po metr. conta; na luhki surovi petrolej 2 for., na težki surovi petrolej 1 for. 10 n. u zlatu, ili 1 for. 37 n. a. vr.

Iz ove vrlo nizke carine na težki surovi petrolej znali su Madjari orpiti bogatu korist na račun Austrije. U Rusiji, na Kavkazu nalazi se veliko množstvo petroleja, koji se ondje u velikih zavodih rafinaju i vrlo jeftino prodaje. A Madjari dali su si taj očišćeni petrolej po vodi dovažati, no putom bi ga hotimice katramom pomješali, da ga preko ugarskih granica potrebaju provesti kao rafinovani, nego težki surovi petrolej, za koji bi platili ne 10 for. carina u zlatu (— 12 for. a. vr.), već samo 1 for. 10 n. u zlatu (— 1 for. 37 n. a. vr.) Kad bi ga pako sretno u Ugarsku dopremili, očistili bi ga vrlo laskim načinom od katramove primjese i tad po svoj Austriji prodavali.

Tim je dakle ubijen galicijski petrolejski obrt, tim je Cisiljantija prikračena za carinski dohodak, jer se ovaj trušti na zajedničke potrebe, za koje Cisiljantija doprinosi 70 po sto a Ugarska 30/p. No nije ni to još dosta. Na petrolej udarona je petrošarina (6 1/2 for. od svakoga conta), koja se plaća ondje, gdje se je petrolej rafinovao. Od svega toga dakle kaukazkoga petroleja, koji se u Ugar-

skoj rafinujao i tad u Cisiljantiju prodaje, plaća Austrija na godinu stotino tisućah u ugarsku blagajnu.

Nije dakle čudo, što su se Poljski svom odlučnošću uprotivili takvom gospodarstvu, zahtijevajući otkaz, da se stane na put oštoj provari madjarske vlado. Poljski klub zaključio dakle, da se povisi carina na surovi petrolej od 1 for. 42 n. na 2 for. u zlatu. Budući je pako i sam ministar finansijah dr. Dunajovski pristao na taj zaključak obećav, da će se uzeti kod madjarske vlado za to povišenje, bila bi, aa sada, ova razmirica među Poljski, dotično vječinom carevinskog vjeća i među bečkim ministarstvom uklonjena. Otvisi dakle rešenje ovog pitanja od ugarske vlado, koja će napokon morati pristati na opravdan zahtjev vječino carevinskog vjeća, koja je i onako Madjarom višu popustila, nego li se je smjelo od nje očekivati.

Prihvato li Madjari — o čemu neima skoro dvojbo — predlog austrijske vlado, biti će tim odlonjena i ministarska kriza u Cisiljantiji i odstranjen za noko vrijeme kamen smutnje.

Posvo drugi razlogi izazvale ministarsku krizu u Ugarskoj.

Kao što smo jur javili, položio je general Janski na grob generala Montzijsa, koji je pao god. 1840. bratnoć budineku tvrdjavu proti madjarskim revolucionarom, u znak počitanja lovor-vijenca. Taj jednostavni čin pieteta napram drugu, koji je pao boreći se za cara, izazvao je silnu buru u Pešti. Već desetak danah demonstirira pučanstvo Pešte, komu su na čelu zastupnici skrajno saborsko ličivo i svoučillisti tjači, proti c. kr. vojsci, najpače proti generalu Janskomu. Nu kao da to nobjaše dosta, interpelira dvojica zastupnika u saboru ministra-predsjednika Tiszu, što li kani poduzeti proti c. kr. generalu, koji je, ovjenčav grob svoga druga, povriedio (i) ugarski ustav i uvriedio (i) madjarski narod. Tisza odgovori odmah na rečene interpelacije pokarav oštro postupanje generala Janskoga i nazvav ga netaktičnim i nokorektnim. Ovakav odgovor osupnuo je svakoga prijatelja c. kr. vojske, nu madjarski zastupnici, bez razlike stranaćah, užeše ga uz silno odobravanje na znanje. G. Tisza šiba u javnoj saborskoj sjednici carskoga generala, što no za svojimi drugovi izkazao skromni čin pieteta nekadanjemu drugu, koji je pao oružjem u ruci, boreći se za svoga cara! Odgovor taj burno povladjivan u Pešti, odjeknu turbobno i muklo u viših vojničkih krugovih a i na samom dvoru. Al ni to nobjaše dosta toplokrvnim Madjarom.

Njegova carska visost nadvojvoda Albrecht nazdravi onomadne na voj-

niškom banketu u Sarajovu patnajetomu vojniškomu koru, koji je sastavljen iz raznih narodnostnih i koji služi na čast i ponos čitavoj carskoj vojsci.

U austrijskoj gospodskoj kući uzo grof Beloradi u vrlo patrijotičnom govoru u obranu carske vojske, naglasiv, kako je plameno i liepo ono čuvstvo, kad se drug u boju padne druga sječa i proleg groba. Izjava ova, ošito naparona proti Madjarom, navlastilo proti Tiszi, živahno odobrena od svih članovah gospodske kuće, zvučila je kao tamni glas nezadovoljstva, koje goje i visoki austrijski krugovi napram Ugarskoj.

Na to izadje u Tiszinom ogranu »Pastor Loyda« vrlo oštar članak proti nadvojvodi Albrochtu i proti austrijskoj volikackoj kući, najpače proti Beloradi-u. U tom članku uvuvaju se na nadvojvodu radi spomonute nepravedno takovim tonom, da bi to i najhladnijeg čitatelja ogorčati moralo.

Da nije prošao bolje u istom članku niti grof Beloradi, netroba nam dokazivati. Njoga naprti rečoni časopis tilićimci prsotatami, da do se jih grof do smrti sječati. Nu tim bijaše i mjera obzira i strpljivosti u Beču pronaupnana.

U dvorskih krugovih počelo se ozbiljno misliti, kako bi se madjarskoj nadutosti i bezobzirnosti na rop stalo. Sum Tisza bude pozvan u Beč, odakle se je u Peštu vrlo nezadovoljan i pokunjen vratio Došav kući; naloži uredniku »Pastor Loyda« da ublaži u posebnoj izjavi on mješta u spomonutom članku, koja bijahu proti nadvojvodi Albrochtu naparona.

Usljed toga raznosi se glas, da je ministar predsjednik Tisza na bečkom dvoru morao dosta govkih i no-ugodnih četi, pače veli se, da su i dani njegova vladanja odbrajeni.

Da zaključimo ovo redko, reči nam je, da je bezvrat ministarska kriza koli u Beču toli i Peču madjarska bahatost, nadutost i svibčnost, koja neima danas više konce ni kraja.

Skroma svečanost.

Obličaj je kod svih narodah, da se krieposi i vrline društva, obilježji li pječinca na svietlo iznašaju. Tim se posizava dvojaku svrhu. Prvo, poduju se tim kriepostniku neku ošitu zadovoljštinu. Izriču mu se zahvalnost, imo njegovu sadruva se dalekom potomstvu, i drugo, iznašajuć na vijekle njegova vrline i krieposti, potiče se na slava djela njegova suvremenika i potomstva.

Priznajemo iskreno, da nam je na mjera sljedećim redci postignuti jedno i drugo.

Prije dva deset godina došlo je u drveni Kastav kao obćinski liečnik g. Dr. Frana Bachman, dušom i tjeleom Čeh. U

to doba vladala je širom cele latre mrtva tišina. Hrvatska ried bijaše za tada ograničena jedino na esljacku kolibu i na pro-pješaoncu. U istočnoj Istri počelo je ponajprije sunce proavjeto bacati svoje prvo blagotvorno zrake. U tom bje kršni Kastav vodićom ostaloj braći. Među prvimi buditeljji narodno avioati u Kastvu najnalimo obćinskoga liečnika Dra. Bachmana. Sa malom brojem prijateljah za mlali i osnuje »Narodno štitonice« koja bijaše prvo narodno ognjivo u oleoj Istri. Nu naš Fran nastojao je i inače, da prilokši zapušđenomu putu ne samo sborom već i stvarom na pomoć.

Ze njegov trud i brigu, za njegovo zaslugje na liečničkom i narodnom polju, predložil već god. 1866. tadašnji pravilodni obćinski načelnik, sada pok. A. Rubča » obćinskoj sjednici dne 21. jultja, da se imenuje g. Dra. Frana Bachman; podastatim gradanom, što bijaše jednoglasno prihvaćeno.

Oli tada vrši Bachman dužnosti počasnog gradjanina vrjek vjerno i točno. Odsigiv se kasnije Fran u Istrsku Bistricu, gdje se sada u čestiti si gospodju bli i zdav nalazi, i gdje djeluje isto tako blagotvorno kao liečnik i rodoljub, nezaboravi niti za čuak na svoju drugu domovinu — imo što sam obilježe kazati — na čiči Kastav, osobito na mljčojcu mu »Hrvatska štitonice«. Nelma isto važnijeg trenutka u narodnom životu on obćino ili »štitonice« a da se nabi Fran tamo svratiti to tri trećju i djelom pripomogao.

Kadno ga je ovo zlmo snabla grozna nesreća, te mu je nalme namila smrt ugrihala i posljednje dleto, jedinicu ljudskosti, ublaži si naš Fran razvoljeno i bolno srdce tim, što odlučil svoju i onako vada otvoreni dosticu, širom otvoriti narodna na uhar. Pa kao što mu je kastavska štitonice upravo srdcu prilazila, sjeli se on ponajprije nje.

Potokav od siromašnih roditeljah, pretrpio je trista juna dok se je izškoloao, pak kad ga je kasnije Bog nadario dječicom, nastojao je, da mu djeca ne osjeta blede i novolje. Nastojao je, da odgoji što savršeni svoje djecu te se je u ostalo nauke i znanosti, gojlja u njegovoj obilježji osobito glasba. Izu jedinice Ljudimile preosta mu veoma krasan glasovir i olei ornar svakojakih notah. On odlučil dakle svu tu glasbenu ostavštinu milog si djeteta podarovati »štitonici« u Kastvu. Odućeno u činjeno. Dragocien glasovir i stjeset notah odputova u Kastav.

Na toll bogatom daru nije se mogao pokazati odbor štitonice nezahvalnim.

(Konać sledil).

DOPISI.

Iz Ročćine mjeseca junija 1886. Lestavice jesu po svietu navjesititeljice proljeća a u Istri su inženiri navjesititeljji izbojah. O istinitosti ovih rieči osvjedočen je svaki pametni stanovnik Ročćine, ostim nekujih Ročko-Poljakah, Blatnovučanah i Seničanah. Pred ne dugo bjaše pokrajinski inženir g. Križman, reče: Orissian, u Gorenjoj vasl. Mjerio je za voćnjak, koji se imado učiniti pred ušionom. Mjerio je, kažemo li ču li pako ovomu mjerenju alle-

aliti radnja? Bože znaj! Valjda se pred jednimi izbori mjeri, pred drugimli mjeri, pred trećimli opet mjeri, a napokon se možda u oči držitelja nešto lošega izradi. Al i drugi najvestitelj izbora pokazao se na ročkom obzoru. Teda negda nakonli se gradili, poslije tolikog mjerjenja, veoma potrebiti put iz Roča na Polje. Melilo se već više puta neka se ovaj put barem toliko popravi, da budu mogla djeca u školu, seljači vozom na svoja polja i svake nedelje, nekoji u orkvu, nekoji pako služiti! zanimivo propovjedi glasovitog ročkog propovjedada, koj neukomu seljaku govori da na dan proći svomu, šta je sveta i dobra. Put će biti nov, dakako ne tako brzo, kako se mišli. Posljednikom orđi poljah, po kojih će proći put, izplašilo se već novac. Budući pako da je bingajna sada i varša puna zraka, neće se zaproviti još cilog puta, nego neće komad ostavilo se za — drugo laburo. Kažite sada vi seljači, da neima u vas dobitih, poplavljenih i da se ne brinu za vaš duševni i tjelesni spas! Da će se put uprav sada pred izbori popravljati, nije slepi sluh, nego lukavost stna Karnija.

Kultura napreduje brzimi koraci, jerbo je dirnula već u sami Roč. Po svili većih gradovih imade naplani nad ulazora različitih urodah, žandarstvih postaja, divičnih št. I ovdje u nas nabavio si o. kr. poštur kopl napla — zlučna slova za oronost. Ovak o. kr. poštur dade avakomu pravu. nek al bude Talijanu, Nijemcu, Francuzu ili Kinezu, samo — Slavonci Hrvata neima on u svojih žurnalih. Napla je na prvom mjestu njemački, na drugom talijanski a za hrvatski bijelo daska pisanlonu. On nije daleko kriv, da je za sada izostao hrvatski, ili da kazemo po njihovu, slavonski napla. Ovoja ima tako malo lona, da nije mogno atar nadi toliko dasko, nu kojoj bi mogao stati i hrvatski napla. A parđo i pogriješil samo, daska je od koslira, dakle dražnja od lleseno a da si jo gosp. poštur nabavio vedu, bio bi mogno islirati.

Gospodine poštaru! Što je pošta samo za vas pet Talijanskih i ovlaštenog jednog Nijemca a za nas tlauda i toliko Hrvatah nu? Znašto je napla kod o. kr. žandarstva postaja i u hrvatskom jeziku? Koji je prvo ovdje biove Hrvat ili Talijan? Valjda Hrvat jerbo obavrzilo se po Roču, puk doto nudi više hrvatskih naplanih pisanlih ringollicom. U prvaj vratl onaj na orkvi, onja jedan povedi na jednoj privatnoj kući, ohudva li 16. realt potpisnoj stotetja a sada da nezaboravimo imadomo 10. stotlje, i još više drugih. U zalud oš no puko obavzrali go gradul tražeći talijanski kakav napla. Nema ga! Ovo jo znaak, da je bilo Roč nekada hrvatski i ako Bog dado, biti će opet!

Vi pako Hrvati, koji imadote posla u poštom, zahtijovajte od o. kr. poštaru, a nko vam on sam us dade, od o. kr. poštaraka direktolje, i hrvatski napla i hrvatske tiskovine, koje mora poštar također po zakonu imati. On je činovnik one iste austrijske vlade, koja priznaje svim narodnostim jednaka pravo.

V. b. 6.

vlada stupila u novo dogovoro s ugarsko-hrvatskom vladom glode onarino na petrolej. Morat će se s obje strane nešto popustiti, da se sporazumak poluči.

Prošloga četvrtka bilo je u Ljubljani malo gungulo. Tamošnja njemačko gombalačko društvo htjelo je svečanim načinom proslaviti odkriće spomen-ploče na kući, gdje se je rodio preminuli grof Anton Auersperg. Za ovoga kažu, da je bio prilično dobar njemački pjesnik, te da je višo pjesama izdao pod pseudonimom «Anastasis Grtius». U tu svrhu pozvalo je ročono društvo višo njemačkih društva iz Celja, Maribora i drugih mjestah, da sudjeluju kod te svečanosti. Poznavajuć gradsko ljubljansko zastupstvo pravu namjeru tu tih tobožnjih svečanah, obratilo se jo ne predajednika zemaljske kranjske vlade, da zabrani tu svečanost. Budući jo ovaj ograničio nu na zabranio svečanosti, to jo gradsko zastupstvo izjavilo, da nprouzumljivo odgovornosti za sluhaj, da se pojava kakvi novodi. Svečanost obavili se jo do podina po programu, uz prisutnost malo svečanah puno stružarrah; avako dalje kopirenje njemačkih nepozvanikah nagazilo je puklo na pisuvni odpor slovenskoga pučanstva, koje jo ovom zgodom na dostu jasnan način pokazalo, da su Slovenci u Ljubljani u svojoj kući, a kao takvo, da jih mora svatko štovati. Glode tih gungulah interpolirao jo u car. vieđu njemački zastupnik dr. Monger i drugovi ministra untrjnja posalah, dali znado za ljubljansko neradu i što kani činiti, jer da su tom prilikom povrišljeni austrijanski Nijemci. Do sada nisu dobili odgovora, dali će ga u obće dobiti, neznamo.

Posljednji put spomenuli smo, kako su nekojo madjarsko novino gradno upralo na nadvojvodu Albrehta, što jo u Sarajevu na Instiškaj gostbi izročno zdravico na čast svihuh vojničkih šotah 15. koru. Ti napudaju silno su uzrujali svo visoko stojedo krugovo, koji u tom nazivovaju uvriedo siodoga nadvojvodu i u obće cijelo vojsko. Ovih danah glavni urednik «Postor Lloyd» napisu u svojom listu, da nije kamo vrijetliti ni nadvojvodu ni vojsko, jer da i jednoga i drugoga mnogo oioni. Tim pako nije zivar u Madjarskoj avršcao. Poznati general Janski pokazao se jo na jednom u Pečuhu, kamo ga jo zvala njegova služba. Ta viet uzdrimala jo silno pronopeto Madjare, koji su snivni, da se general Janski neće više povratiti u Ugarsku. Usljed toga djaško ulično demonstracije u Pečuhu i Budimpešti, vika na ministra Tiszu, a o. k. vojaku. Budući su te ulične demonstracije dozlogrdilo svakomu pametnomu čovjeku, to jo peštarske policije neobzirno postapala te je tjerala svjetinu na svoje strane. Čim jo uskollje ranjenih a jedan razuik umro je na zndobivenih ranah. Odmah slidoćega dana sledilo su oštre interpelacije na ministra predsjednika, zašto da jo policija tako oštro proti izgradnikom postapala. Ministar je odmah odgovorio, da neće trpiti nikakvih uličnih izgradah. Kod pogreba oboga radnika, koji jo usljed dohivenih ranah umro, bilo je opet demonstracijah; zastupnik Verhovnj paticao je uzburkavan svjetinu. Nemiri razširili su se i po drugimli mjostih, jer se javlja, da demonstriraju i u Gjuru. Lozinka Madjarah kod toga jo: «Ustrojenjo samostalno ugarske vojske».

Iz Hrvatsko noimamo važnijih viestih, da jih bilježimo. Tamo se pažljivim okom prati madjarsko dogodjaje, jer jo sve zabrinuto, kamo će jo još doći, ako stvar tako potraje,

uzov još osobito u obzir nepovoljno financijalno stanje. Vračajućega se nadvojvodu Albrehta dočekalo se osobitim stavljem po svili nještih, kad je na svojom putu iz Bonee prolazio Hrvatskom.

U Italiji nije jo još sastao sabor. Noznaju tamo što da čino, jer jo zastupnikom izabran i neki Cipriani, koji se, odsudjen radi umorstva nalazi jo u tamnici. U Mljotkah i mljetčkoj pokrajini napreduje kolera, nekosi baš silno — nu i neštadi. Na otoku Siciliji bacio vulkan «Etna» lavu te jo u pogibelji višo selah u blizini; u Padovi demonstrirali su djanoi silno proti Austriji.

U Francuzkoj taru si glavu, kako da iztjeraju princove kućah, koje su u svoje doba vladala Francuzkom. Nonalazi se stoga ni francuzka ropalica na švrcih nogah, kad nastoji tjerati pojedino građjano iz svoje domovino, prom se nisu ogviešili proti domaćim zakonom.

Gladnotno nije prodro sa svojom zakonskom osnovom glado Irako, imoo jo vedinu proti sobi. Kažo se, da se jo izjavio, da budućnost pripada njegovim idejama, nu za sada nije uspio. Posljednoga bit do valjda raspust onglezkoja sabora i novi izbori, neka so narod sam izjavi.

Grška danomice razoružava a blokada jo dignuta.

Franina i Jurina.

Jur. Ši šil Frano jednu lipu?
Fr. Ča takoveža?
Jur. Jedna gudva tamo od Poroča, da se jo zaklatila neki dan do Pazlna, pak da jo otela nu saiki mod va samostan nu južinu.

Fr. Ha, brižno blago je bilo valjda gladno; pak tr znaš da jo glad Va samostanu no puk najdo savik korica kruha. Su njoj pak našl frat da dall?

Jur. Du su njoj dall home a palkou pr rilu, aš da njoj jo bilo rilo previšo smradno, pak da jo počelo blatiiti njim i frate i samostan.

Fr. Ha, vraga blago, da jo ostello, da ima posla a kabalri al da je va poređem kerito? Pravo njoj stoji, neka se drugi put prije okupa i opere.

Jur. Za korlat, kad neće glad lago va smrad.

Fr. Osalaki president se silno veseli, da su bili neki pićanski kmeti odsudjeni.

Jur. Muđi oo, priti će i njemu črni potak.

Fr. Višnjanski krnješl da te pošl drugo lito va Karniju na spoved.

Jur. Ala brate, nebi jib oprala niti jordaneka voda.

Razlicite viesti.
+ Božidar Rač, slovenski zastupnik na carevinskom vieđu, preminuo je dne 6. t. m. u Ljubljani nakon duže i teške bolesti. U pokojniku kubo naša braća proslavljenoj knjizevnik, neustrahov borilca za narodnu prava a ml svj neutralnog radnika oko sjedinjenja najugodnijih plemenah na slavonskom jezgu, Slovencah i Hrvatih. Kao svećenik i rođoljub otklikovao se pokojni Rač u toliko, da mu nebiše premeta medju narodnim svećenstvom niti medju istim narodnimi zastupnicl.

«Zrtvovao je za narod sve» piše «Slava, a na slobodno možemo kazati, isti život». Kada su ga nime prijatelji, prijatelji, da pruzame mandat za državni i zemaljski sabor, podvrgao se toj želji rekavši: «Ja, znanam, da idem smrti u susret, ali kad te dočeta, neku bude za naroda. Kad tolikog gubitka nepoše današnje slovenski narod već i ostalo blaženstvo a napose ml Hrvati, koji iskreno volimo tuđu sa srca a Slovenci. Plemenitome svećeniku i rođoljubu bio vjediti spomen među zahvalnicu narodna njemu bila lahka domaća zemlja; za koju je sve zrtvovao!»

+ Ivan Dollnar. Tršćarsko Slavensko zadesio je dne 6. t. m. nemili udarac i to naglom smrću Ivana Dollnara, urednika šaljivog časopisa «Juri a pošor». Pokojnik bijaše mladiu prvimi, koji je u Tratu, a osobito u okolici, stao buditi narodni avist, te koji je do smrti kod svih narodnih podvatah živo sudjelovao. Kao narodni buditelj bijaše poznat i medju ostalom braćom Slovenca, nu u Tratu i okolici nebiše osobe, koja ga nebi poznavala i oienila.

Pokojni Dollnar sa nekojimi prijateljli ustanovio je političko društvo «Eđinost za naš časopis». Jednost ko mu bijaše duže vremena urednikom; utomilijetlom bijaše tršćanskog «Sokol», «Delavskog podpornog društva» i nekojih «Glasnikah» u tršćanskoj okolici.

Za koliko njegovo zaslugo odklikoval je Slovani Tratu osobitim načinom dne 6. t. m. prigodom njegovog pogreba, koji bijaše u svakom smislu vrlo slavan. Vrijomju narodnomu buditelju i borilcu bila lahka črna zemlja!

Premješčenje i imenovanje. Zamjenik državnoga odvjetnika g. vitez Emil Nadamanski, promješćen je u latom avojstvu iz Koprivnja k tribunatu u Tratu. Na ispraznjeno mjesto zamjenika državnoga odvjetnika u Rovinju imenovani je prijaviv kolarekoga suda u Aždovčini, g. Richard Zörar.

G. Mato Pollich dočeno je u našu narodno-čivo u poslu združnog djepta, budući se parobrodarskog društva «Sverljuga i drug» te jo izjavio, da žili što se njegovo imo u dotičnom dopisu toliko izludo i stvarih, na koje on nije ni namunjao uplivan. Mi utvrdivamo g. Pollich, da naš doplanik nije kamo njoga napaviti u još manje vriedlati već je, izludo tim novu osabi i nekajo drugovo, bolje tim potaknuli ravnateljstvo, da uz državnih probitak neobavirani niti na narodnostno pitanje. Očekujemo od sl. ravnateljstva, da nekomo imati u buduće razloga primati onakovih dopislah, kakovih smo do sada množicu razuolli jedino a razloga, što smo htjeli poštediti društvo sa onako lipim ciljom.

Razpisano je mjesto savjetnika kod o. k. prizivnoga suda u Tratu usljed umrzavljenja savjetnika Eduarda Todtaha. Za to mjesto zahtijeva se poznavanje prizivnih, koji se rade u području latoga prizivnoga suda. Viditi ćemo, dali će to mjesto biti poteljeno također onomu, koji poznaje to jezika.

Izbori u Pazinu. Brzojavljaju nam iz Pazlna, da su izbori sa posebnim pazlensku upravu uređeni za dne 16. i 17. t. m. u pogovoru se, da će ostala obšina birati dne 31. 22. i 23. t. m. Bilo u dohar čas jedno i drugo.

Preporučujemo i ovom zgodom našim pravkom a pazlenski obšini, da bijlja i rada neumorno i neprakično, jer će protivni avo i sva poduzeti, od zaslijepe i zavaravaju sirotu kmeta. Vigilantibus jura!

Naknadni izbor za istarski sak or. Nakon smrti zemaljskog zastupnika g. Struškoha, koji je zastupao u kranjskom saboru gradova Buzet, Izola i Milje, imade se izabrati drugoj zastupnika, što će se dogoditi usljed namjestničke narobe dne 10. Julija t. g. Birati će se u Koprju.

Razprava proti zadarškom načelniku g. vitezu Trigurcu. — Dne 7. t. m. započeo pred tršćanskim sudom razprava proti poznatom zadarškom načelniku i vodji tamošnjih talijanskah. Trigurci bijaše tužan radi uvriedo postajna nanečeno g. Ivanu Brčiću, političkomu komesaru u Zadru. Razprava ova imala se obaviti u Zadru nu Trigurci znao jo izposlovati, da bude u tu svrhu delegiran tršćanski sud, nadajući se u Tratu boljoj uvriedo nego li u rodom nu Zadru. Zalimo vrlo što nam nije mogude obavzreti se obštrilje na ovu vrlo zanimivu razpravu, koja nam razkriva razrovano stanje obojaino u obće, a napose ono izmedju činovništva kod obšine i kod samog namjestništva u Zadru. Iz iskaznih pojedinah svjedokah uvjerivamo se kako se taj srazaj na likavcu kolegijalnost, nu autoritadonju, na svjetinju uređova; a knje, u obće, na ništa što bi odavolo neko suglasie u mislih, težaljah i radu jeame te iste oblasti. Al predližio nu suma stvar.

Dne 16. februara t. g. nalazili se mrdju ostalimi i g. Trigurci i Brčić u iskuriti Josipa Brčića u Zadru. Tuj se pogovaralo nekoj talijanskoj demonstraciji u zadarškom kazalištu u i pivarni «Ai Progresso». Tom zgodom uvriedo je Trigurk

Pogled po svietu.
U Trstu, 9. Junija 1886.
Carevinsko vieće marljivo razpravlja nekoje zakonske osnove, kojimi bi se imalo poboljšati nevoljno stanje radnikah, kad ih stigne kakva nesreća u fabrikah i kod drugih većih poduzećah. U takvih slučajevih morat će gospodari radnju doprinosati, da nevoljan radnik nepogine od glada, odnosno dielomično skrbitti i za preostalu obitolj u slučaju, da joj je otac nustradao.
Nesporazumljenje izmedju ministarstva i većine car. vieća nije još sasvim odstranjeno, prom se jo nadati, da će se sprazumniti. Ministar finansijah, koji je bio iz početka izjavio, da moraju sve nagodbene osnove biti primljene nepromjenjeno, reć bi, da je kasnije u tom popustio, jer jo najvajo carinskomu odboru, da je austrijska

komesara Brčića epoditnu mu, da je i on kriv radi dogovora sa nemcima, da je ministarstvo i krivotvorilo neku razpravu protiv zudarskim vjrovanom, da je opetovano razderao izvješća oružničkog strazmeštra, koja mu nebijahu po volji sastavljena i napokon reče mu, da neće više smjeti ponavljati ališne nepodobnosti itd.

Radi toga podnesao je g. Brčić obitžbu protiv načelnika g. Trigari-ua radi uvreda poštenja.

Razpravu vodio je prištav g. Stimpel a zapisnik prislušnik g. Gherald. Tužitelj priksustuje razpravu, odvjetnik mu je g. Dr. Beran. Običajni, pram je u Trstu, nije se ušlo doći na razpravu. Njega branili poznati zudarski talijanski Dr. Ghiglianovich. Razpravu trajala je dne 7. i 8. t. m. od 9 do 2 sata po podne. Svjedokih bijaše preslušano do 16, a iz Zadra. Jačer govorili su odvjetnici a danas, t. j. 9. t. m. izrekli je sudac osudu, koju osudjuje g. vještaz Trigari-ua, načelnika zudarskog na globu od 25 for. Kolli obdandjen! toll! Njega tužitelj uzišao protiv osude. Kako zudarski imati novu razpravu u Trstu u isto vrijeme.

Kolera u Trstu. U susjednoj kraljevini Italiji pokolaj taj nemili gost donosi se do strahu osobih. U Mijetoh blesni kolera najviše. Taj oboli danomice 30—40 osoba, a od ovih umiru skoro dvije trećine. I u drugih sjevernih mjestih Italije imade više slučajevnih kolera.

Čega smo se davno bojali, t. j. da će i u naše krajove ta grozna pošast, napokon se razliže i ugoditi. Ovih dana obolio je i umro od kolera neki mornar Malati, koji se nalazio na lošinjakom brodu Samsonu. Dno Bog bilo to prvi i posljednji slučaj.

Preporučamo i ovom zgodom našomu puku, da pazi osobito na čistoću, i to hrano, i oči, odjeću i obće na čistoću u kući i izvan kući; onu bo je najbolji lijek protiv tomu groznomu gostu.

Veliko-Niemci u Ljubljani. Na dan »Ušabnastja« odrekli su ljubljanski Niemci avomu pjesniku Anastazu Grčnu (grofu Auerpergu) epomenu ploču, čim su bijeli protiv slovenskomu građanstvu, i u obće protiv Slovencev demonstrirali. To njim do ipak nije pomoglo, jer jih je avostavno građanstvo ljubljano budno pravilo te bijahu silni Njemci prisiljeni svoju svadonost u najduhlotji sili obnaviti. Osim toga bijahu različni i ispaljeni tako, da će jih proći volja doći drugi put u slovensku Ljubljanu demonstrirati.

Dar Matice Hrvatskoj. K. D. piše, da je ovih dana vidi g. Valianur pop Glavčić, profesor u dubrovničkom sjemeništu, poslao »Matici Hrvatskoj« svoju ogromnu zbirku mnogovrstnih narodnih pjesama, skupljenih po okrugu dubrovačkom. Zbirka broj oko 52.000 stihova popravnih učenih i skupljenih pripomonami. Ivala uzor radišil na književnom pojmi.

Poštarstvo oduzlo. Od 1. tok, počela je kolati nova vrst vjerojnostnih znakovah poštarakih pod imenom »Poštarska oduzla« (Kartenbriefe, Biglotta postale).

Poštarne oduzle a tiskom poštarke marke od 3 novčića, služu redovito za unutrašnju mjestnu poruku, došim one markom od 5 novčićah imaju se uporabljati za svaku lnu odpravu uz popunjavanje oprostne pristojbe za inostranstvo. Unutrašnja je strana takovih oduzlah određena za dopisivanje.

Sa sprednje strane poštarakih oduzlah tiskano su na glavni riedi »Kartenbriefe« a na gornjem česnom uglu utisnuta je marka poštaraka od 3 ili 5 novčićah.

S lona sprednje strane nabol se tiskana kratka obavijest o načinu, kako se imaju otvoriti poštarne oduzle; a strana na istih blije se druga obavijest, kojom se dozna način, kako se mogu poštarne oduzle uporabiti za inostranstvo.

Poštarne oduzle imaju biti na poštu predane zatvorene.

Mogu se poštarne oduzle i preproučiti.

Zastizaljni smo da il će nosit te oduzle za Istru i hrvatski napla.

Koliko naroda bježi iz blažene Italije u druge države? Našim čitateljom, osobito onim iz južnih pokrajina carstva, biti će poznato, kako se u neko doba godina radnio iz blažene augsjede kraljevine oie u četah kakol'skavci. Za dokaz tomu avo nekoliko podatakah. God. 1884. izšellio se iz Italije 59.049 stanovnikah; god. 1885. 77.029 Broj onih, koji su se stalno ili privremeno izšellili god. 1885 iznaša 157.993. Od ovih razlišo se po Europi 78.293 a u samu Austro-ugarsku došlo jih 20.800. U Afriku izšellio se 6.217, u Ameriku 72.490 osoba. Ove brojke izšelljenikah kažu nam najočitije,

kolika bjeđa i nevolja mora da vlada u susjednoj kraljevini, za kojom naši vjetrogonje toliko teže.

Interesi za državne dugove iznašaju za ovu godinu po zadanjih službenih izkazih u Austro-Ugarskoj 218.700.803 for.; u njemačkom carstvu 148.026.877 for. Saksionska sama plaćda do 16 milijunah, Würtemberška do 10 milijunah, Bavarska do 26 milijunah, Belgija plaćda na godinu preko 40 milijunah, Francuska 512 milijunah, Englezka do 800 milijunah, Rusija 937.058.000 for. Srbija 8.04.442 for., Švajcarska samo 767.703 for., Španjolska do 110 milijunah, Turska 44 milijuna. Ukupno imaju europske države za ovu godinu platišil u ime samih interesah za svoje dugove gorostasnu svotu od dvie milijarde i nekoliko milijunah forintih, ili kako to izvješće točno kaže: 4.015.189.638 njemačkih marakah. Ovakv silni brojevi mozažu da čovjeka prestraše kad pomisli, koliko moraju da plaćaju narodi smu u tu svrhu, nalme za Interese u državne bogatje. Sretni oni narodi, koji su toliko bogati, da mogu u svoj zemlji nositi toliko kapitala, za koji nekim načinom sami sibi plaćaju tu interes; ali što se narodito ušio Austro-Ugarsko, čim avo zkoru plaćda inozemskim glavnim gradom i jedva čestil die ukupnog poreznog prihoda ostaje u zemlji.

Korisnost poglavarstva u naredbe. Gradakna zastupstva u Snačkoj izdaju često dobrih naloga i zabranah, nu takovih, radi kojih neamije polaziti krđmu onaj, koji dužuje poroz; imade dosta. No odredbu gradskog zastupstva u Guragu, gradlika su kojih 6000 stanovnikah, vrlo je zanimliva. Njom se zabranjuje mladim ljudem, biti mužskoga ili ženskoga spola, baviti se preko 10 sati u večer na uloh, ako neče, da budu a mjestu zatvoreni. Školaka djeon mornju već u 9 sati u večer biti kod kuće.

Koševar milijunar. Dno 18. p. m. umro je u mjestu Retz voliki vinski trgovac Toma Verdorfer u 88. godini; rođon hje u Košovju od kuda je kao stromišni dječak od 10 godina; godino 1800. pošao u svijet, kako to obično šine Košovari, Mjeste narandam i ostallu južnim vođem; trgovac je on sa bratavci sa koso i došao do hečkog Novog mjesta u doba, kad je Napoleon svojom vojskom ostavio Beč; ali ga nepustilo onamo, pošto mu je putni list izdat od francoskog

poglavarstva. Ipak se je znalo lukavo uvući u grad i tu je on kroz petnajet godina nosio teške brisne od kuće do kuće dok si je, prištedio neki kapital; kojim je počeo trgovinu sa laktenom rokom i obližio avo najmore Austrije, a napokon vođašillavo i velike inostranske sajmove, škoda mu se je nasmljala i stromašni Košovar postaje bogatim trgovcem. Kasnije počeo je raditi a vinom i ltim poslom dočlorao do milijunara. On nije nikad zaboravio, da je nekad bio siromah, a znanju nevolje ubožtva, prištedio je rado biednim ljudem u pomoć; podupirao je avo čovjekoljubive zavode i družtva, radi kojih plemenitih svojstvah ga je puđanstvo svakom zgodom odlikovalo. Čestao je neodanjen to je sav avoj ogromni imetak, sastojeci u gotovu novcu, šest velikih kućah u Beču i Hermannu i drugih vjeldnošilih, razdijelio svojim košovarekim rođjakom, kojih je 70 i svakomu oporukom ostavio 21.000 for., a ostalo stromašnim obiteljim u Košovju i Retzu.

O carici Charlotti, udovi iza nesretnoga cara Maksimilijana meksikanskoga, koja je nakon njegove smrti poludila, javlja se iz Bruselja; Nesretna carica pala je upešjednjih mjesec u težku mentalnu bol, tako da nije htjela uatiti iz postelje, nije ni htjela, da aktual hrane. Čudni pokušaji holentnicu razvodašill zinahom. Pod njezino prozoro postavili vojlićku glinuh, koja je avirala vanio komanu, nu posteljadu biježda, da se je nu to holentnicu silno razliškila. Svomu oči pokolonomu kralju belgijakomu, pisan nekoško dopisnih, u kojih mu se tuži, da se u njegovoj kući pripravljaju sama svodonosti, a da toga trpiti neče. Sada unajm carica vrlo rano i obično stoji na vratih vrta, da onamo nepusti nijednoga tuđnjaka jer bi joj — voli — pogarilo travu.

Tržišna burza
dno 6. Junja

Austrijska pap. renta for.	85 85 do for.	85 85
Ugarska „ „	84 80 „	85 05
Učta u slatu 4%	100 95 „	100 40
Moneta nar. banke	878 „	878
„ kredit-banke	289 „	289
Talijanska renta	985/16 „	987/16
Londin 10 lirah	128 1/2 „	128 1/2
„ sterlinh	9 00 1/2 „	10 08
Napolosni	5 80 „	5 87
C. kr. cekini	01 05 „	02 05
Državno marke	50 „	50 15
Učta francoske	40 05 „	40 05

Lutrljski brojevi
dno 6. Junja
Trat 79 20 80 6 8

dno 6. Junja

Prog	80 56 21 3 50
Layov	68 17 49 5 7
Harmstadt	67 70 45 88 80

Pr. 172.
Natječaj.

Razpisuj se natječaj za došnitivno inostrano: učiteljah na jedno-razrednih pučkih učionah treće vrsti u Boljnu, Čopiću, S. Petru u Šumi, Kringi i Šumbragu, a podučiteljicah u Pazinu i Pićnu.

Službo u Kringi, Šumbragu i Pićnu moglo bi se podieliti i provizornim imonovanjem.

Za navadene službe, izvan one u Pazinu, gdje je talijanski nastavni jezik, zahtjeva se poznanje toga jezika i usposobljenje u hrvatskom jeziku.

Plaće su ona ustanovljene u zakonu 8. novembra 1874. dotično 13. decembra 1878.

Melbo nekta se propisanim putem amo Baku do 28. junja t. l.

Od o. h. hotarskoga škols. vieša u Pazinu 27. maja 1880.
Predsjednik.

Pr. 218.
Oglas natječaja!

U smislu zaključka obč. zastupstva razpisuje se ovim natjeđnj za mjesto občinskoga tajnika godišnjom plaćom for. 450 a. v. koju će svaki mjesec poplatno iz občinskog blagajno vuđi.

Natjeđniti za ovo mjesto imaju podneti svoje melbo do 20. junja t. g. podpianomu odboru, i ujedno dokazati kako svoju pripadnost, tako i poznanje hrvatskoga, kao uredovnog jezika u riedi i piamu, zatim talijanskoga a po mogućnosti i njemačkog jezika.

Obćinski odbor
U Baški 24. maja 1880.
Za načelnika, občinski viednik
Pajalić. 3—2.

PRORAČUN

ZEMALJAH I KRALJEVINAH ZASTUPANIH U CAREVINSKOM VIEĆU U BEČU ZA GODINU 1886.

	Državni izdatci	IZDATCI			Državni dohodci	DOHODCI		
		redoviti	vanredni	svota for.		redoviti	vanredni	svota for.
I	Provišnji dvor	4.050.000	---	4.050.000	Provišnji dvor	---	---	---
II	Kablnetska kancelarija Njegova Veličanstva . . .	75.989	---	75.989	Kablnetska kancelarija Njegovoga Veličanstva	---	---	---
III	Cerovinsko viedo	797.290	322.023	1.119.313	Cerovinsko viedo	---	---	---
IV	Državni sud	24.000	---	24.000	Državni sud	---	---	---
V	Ministarstvo viedo	1.020.702	---	1.020.702	Ministarstvo viedo	710.000	---	710.000
VI	Zajednički poslovi (vojaka diplomacije, zvanjsko financije)	60.308.403	4.085.130	64.393.533	Zajednički poslovi (vojaka, diplomacija, zvanjsko financije)	---	---	---
VII	Mlinis avo-avnar-ijih po- slih	10.173.184	3.011.644	13.184.828	Ministarstvo unutarnjih po- slih	1.142.254	---	1.142.254
VIII	Ministarstvo zvanjsku obranu	9.834.341	27.530	9.861.871	Ministarstvo za zonaljeku obranu	251.836	---	251.836
IX	Ministarstvo za poduk i bogoštvo	17.850.958	2.140.892	19.991.850	Ministarstvo za poduk i bogoštvo	5.235.023	170.088	5.405.111
X	Ministarstvo financijah . . .	98.579.071	4.811.835	103.390.906	Ministarstvo financijah . . .	402.032.700	4.400.606	407.433.306
XI	Ministarstvo trgovine	17.011.951	13.000.228	30.012.179	Ministarstvo trgovine	69.800.750	400.089	70.200.839
XII	Ministarstvo poljedelstva . . .	11.481.453	2.546.247	14.027.700	Ministarstvo poljedelstva . . .	10.066.002	9.205	10.075.207
XIII	Ministarstvo pravosudja	10.840.000	1.187.059	12.027.059	Ministarstvo pravosudja	728.078	---	728.078
XIV	Vrhovno računarstvo	150.800	1.700	152.500	Vrhovno računarstvo	---	---	---
XV	Mirovine	16.288.001	1800	16.289.801	Mirovine	75.211	---	75.211
XVI	Subvencije i dotacije	1.379.280	11.407.892	12.787.172	Subvencije i dotacije	---	74.500	74.500
VXII	Državni dug (kamati)	117.975.051	4.084.285	122.059.336	Državni dug (kamati)	---	9.211.000	9.211.000
VXVIII	Uprava državnoga duga	401.164	14.100	415.264	Uprava državnoga duga	14.600	---	14.600
	Svota izdatakah	470.059.347	46.560.434	516.619.781	XIX. Prodaja nepokret- noga državnoga imanja	---	234.110	234.100
					XX. Odštetna od ševjerne željeznice cara Fer- dinauda	---	---	---
					Svota dohodakah	401.027.316	15.906.400	416.933.716

Državni izdatci iznašaju for. 516.619.781
Državni dohodci iznašaju " 416.933.716
Ostaje manjak " 8 786.065

